A high-speed train is crossing a modern, elevated bridge over a body of water. The bridge has a long, straight, metallic structure supported by large, dark, V-shaped concrete piers. The sky is overcast and grey, with a few birds flying in the distance. The water is dark and calm.

Pikaraitioteiden pikaisuus – keskinopeustavoitteen tausta, tärkeys, toteutuminen ja tulevaisuus Helsingin seudulla

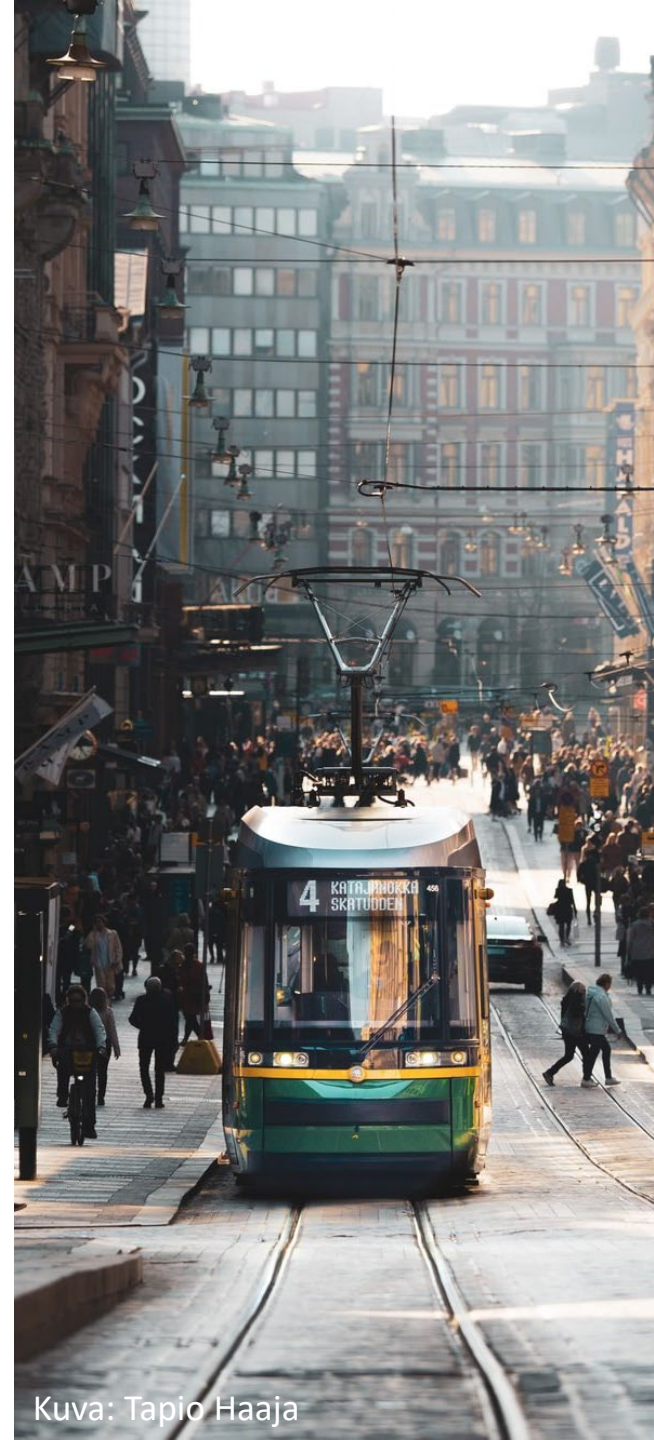
Henri / Hege Miettinen 17.1.2023

Johdanto

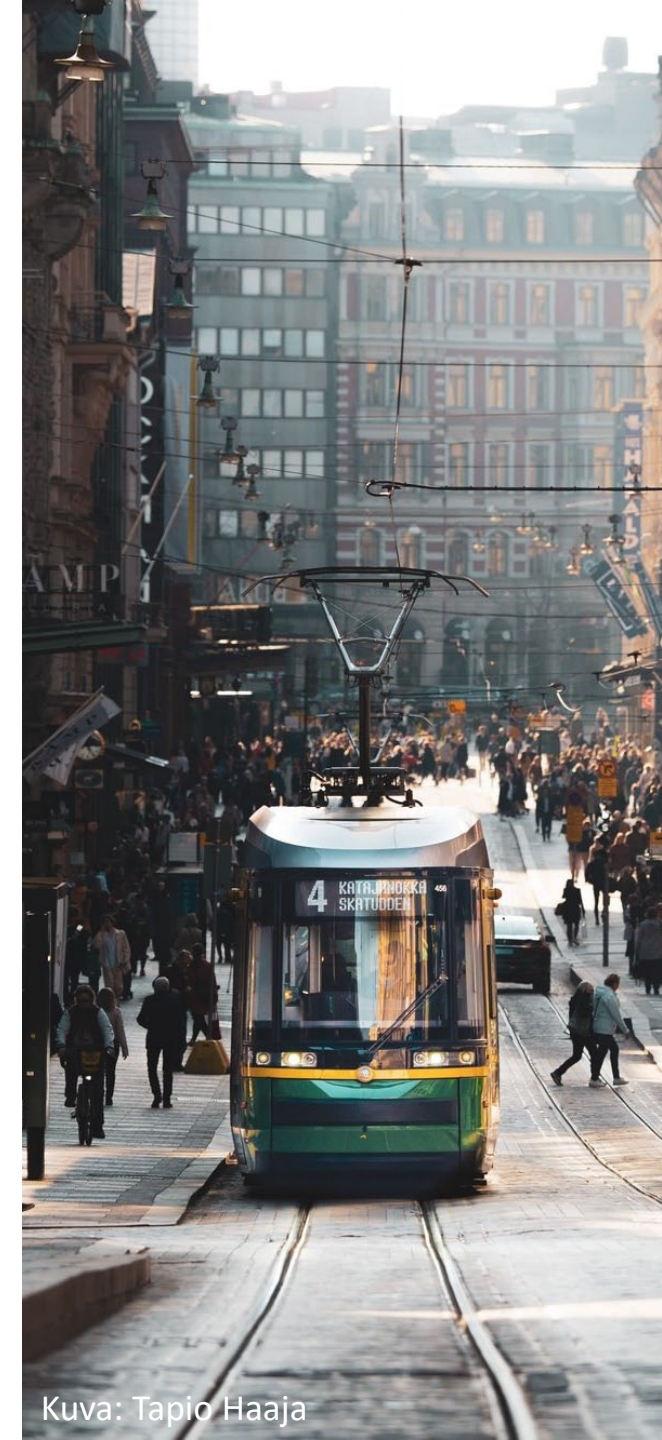
- Pikaraitioteiden keskinopeustavoite on ollut 25 km/h
- Nopeustavoitetta ei saavuteta missään hankkeessa
  - Heijastevaikutuksia kannattavuuteen, kustannuksiin ja liikennejärjestelmään
- Nopeutta ei ole osattu arvioida verkostosuunnittelussa

Kuva: Tapio Haaja

Tavoitteet, menetelmä ja toteutus

- Tutkimuskysymykset
  - Mikä on nopeustavoitteen tausta ja miten se on ohjannut suunnittelua?
  - Mitkä tekijät määrittävät eniten nopeutta?
  - Miten nopeus pitäisi ottaa huomioon alustavissa tarkasteluissa?
  - Mikä olisi realistinen tavoitetaso?
- Kirjallisuuskahlaus, haastattelut ja lineaariregressioanalyysi
- Toimeksiantaja: Helsingin seudun liikenne HSL
  - Ohjaajat: DI Sakari Metsälampi & DI Johanna Wallin
  - Valvojana Aalto-yliopistosta professori Raine Mäntysalo

Kuva: Tapio Haaja

Mikä pikaraitiotie?

Pikaraitiotie

- Korkean laatutason raitiotie
  - Tärkeää kapasiteetti ja kaupunkiympäristön laatu
- Nimi keskittyy nopeuteen, toisin kuin muissa kielissä
  - Light Rail, Stadtbahn, Tramway, Bybane, Letbane

Keskinopeuden merkitys

Kuva: Tapio Haaja

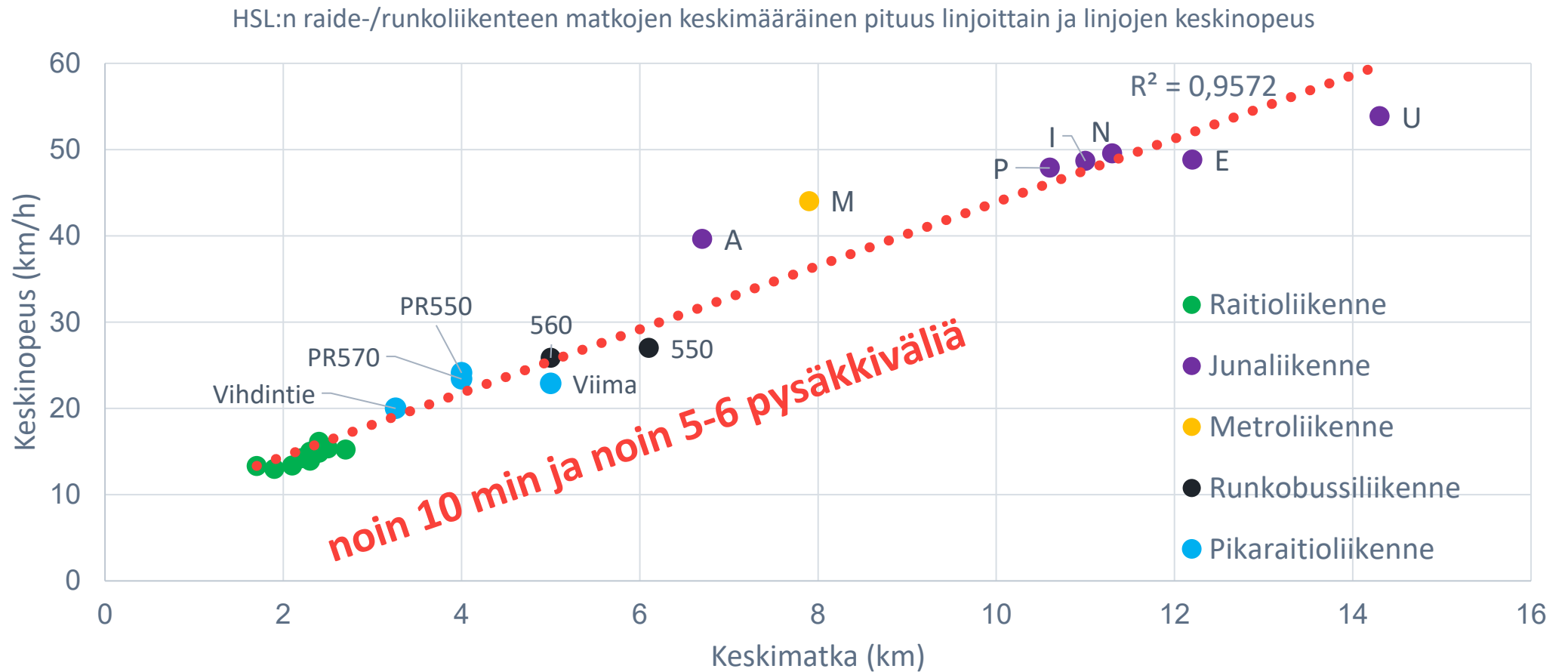
Keskinopeuden merkitys

- Nopeampi liikenne on halvempaa järjestää
- Nopeampi liikenne mahdollistaa pidemmät matkat
  - Marchettin vakio: ihminen liikkuu tunnin päivässä

Kuva: Tapio Haaja

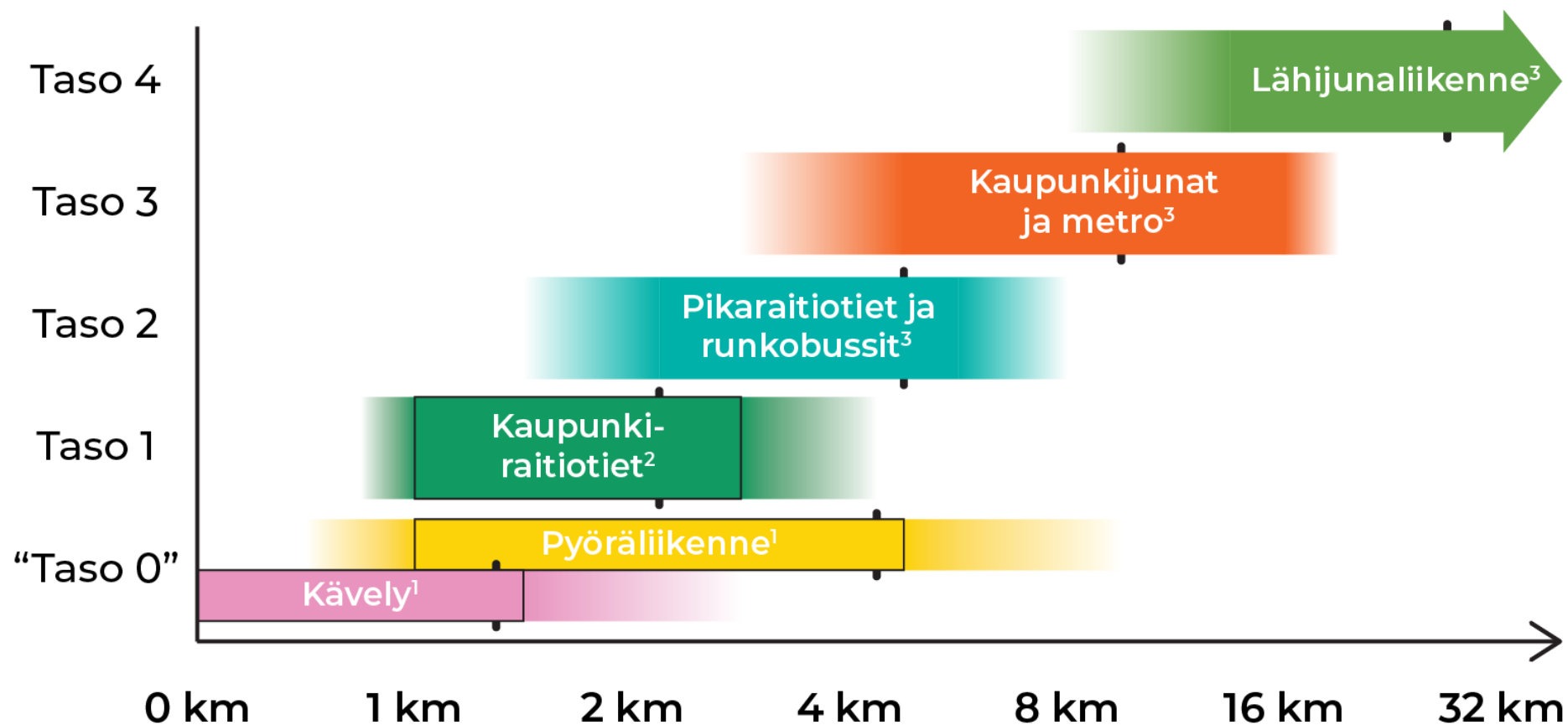
Matkojen pituuden ja keskinopeuden yhteys

Nashin tasoajattelu

MATKOJEN PITUUDET KULKUMUODOITTAIN HELSINGIN SEUDULLA*

* Pois lukien lauttaliikenne, autoliikenne ja tavanomainen bussiliikenne

1) WSP Finland Oy, 2016, Henkilöliikennetutkimus, Helsingin kaupunkiraportti

2) HSL, 2016, Raitioliikenteen lippulajitutkimus

3) HSL, 2014-2018, lippulajitutkimukset metro, juna ja runkobussiliikenteestä

Pikaraitioteiden nopeuteen vaikuttavat tekijät

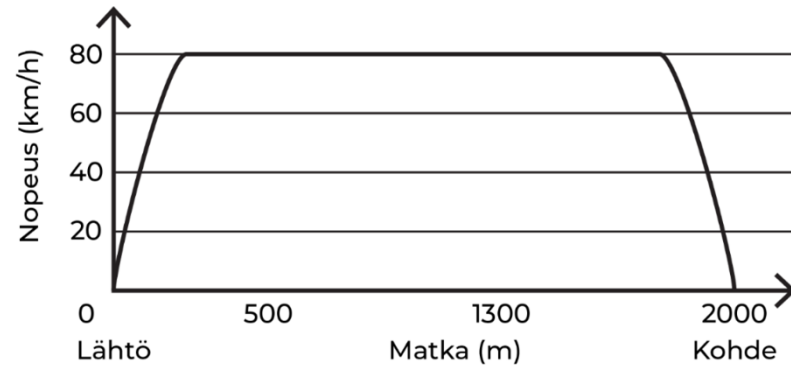

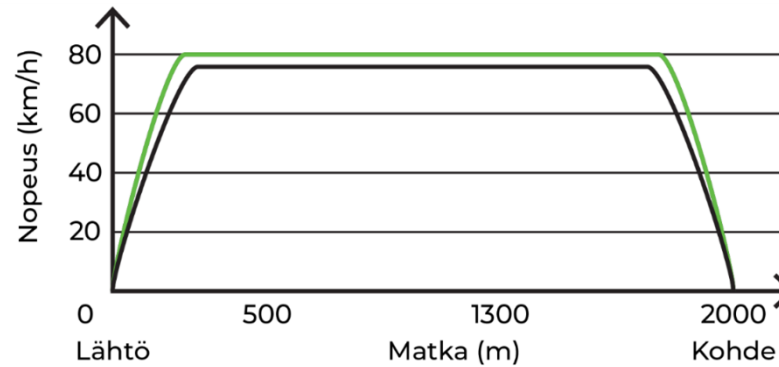
A!

Nopeuteen vaikuttavat tekijät

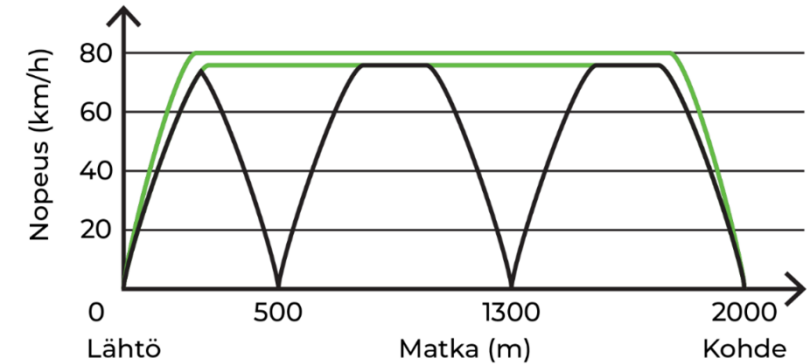
Kaluston ominaisuudet

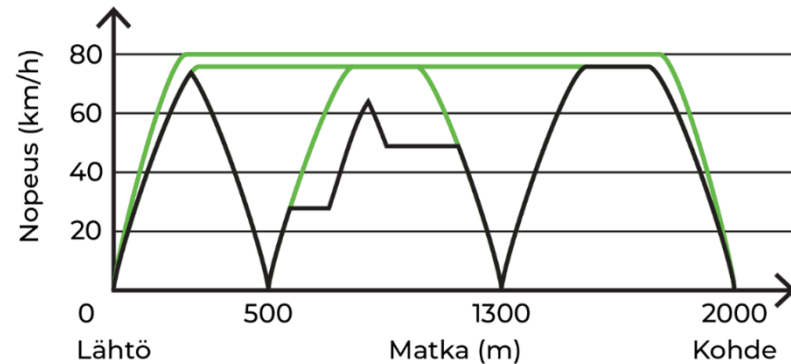
Kuljettajien inhimillisyys

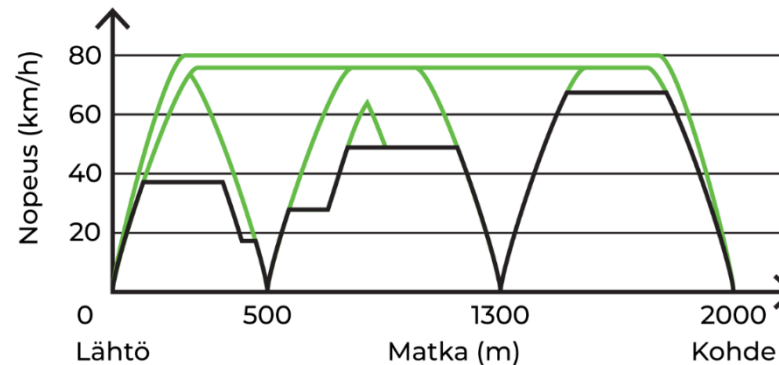
Pysäkit

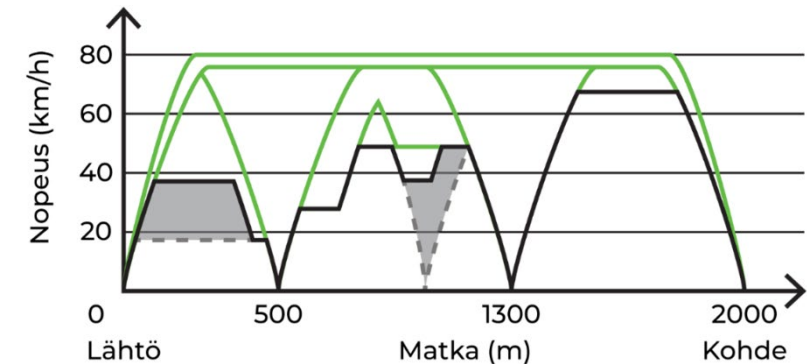
Kaarteet

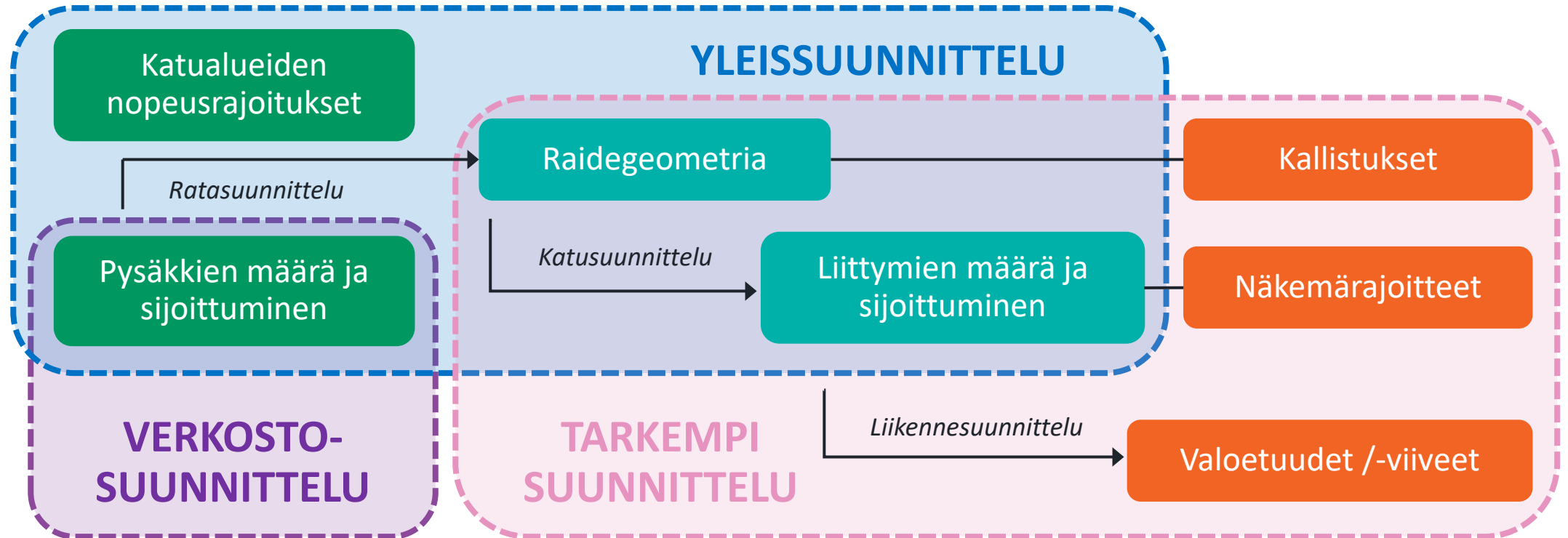
Katujen nopeusrajoitukset

Liittymäviiveet

Nopeustiedon kehitys hankkeen elinkaaren aikana

Malli pikaraitioteiden nopeuden arvioimiseen

Malli

- Menetelmänä lineaariregressioanalyysi
- Mallin mukaan matka-aika =
  - Vakiotermi 40 s
  - Pysäkkivälin pituus * 60 s/km
  - Liittymien määrä * 5 s/kpl
  - Kaarteiden määrä * 10 s/kpl
  - Yli 25 s pysäkkiaika * 10 s/kpl

Kuva: Tapio Haaja

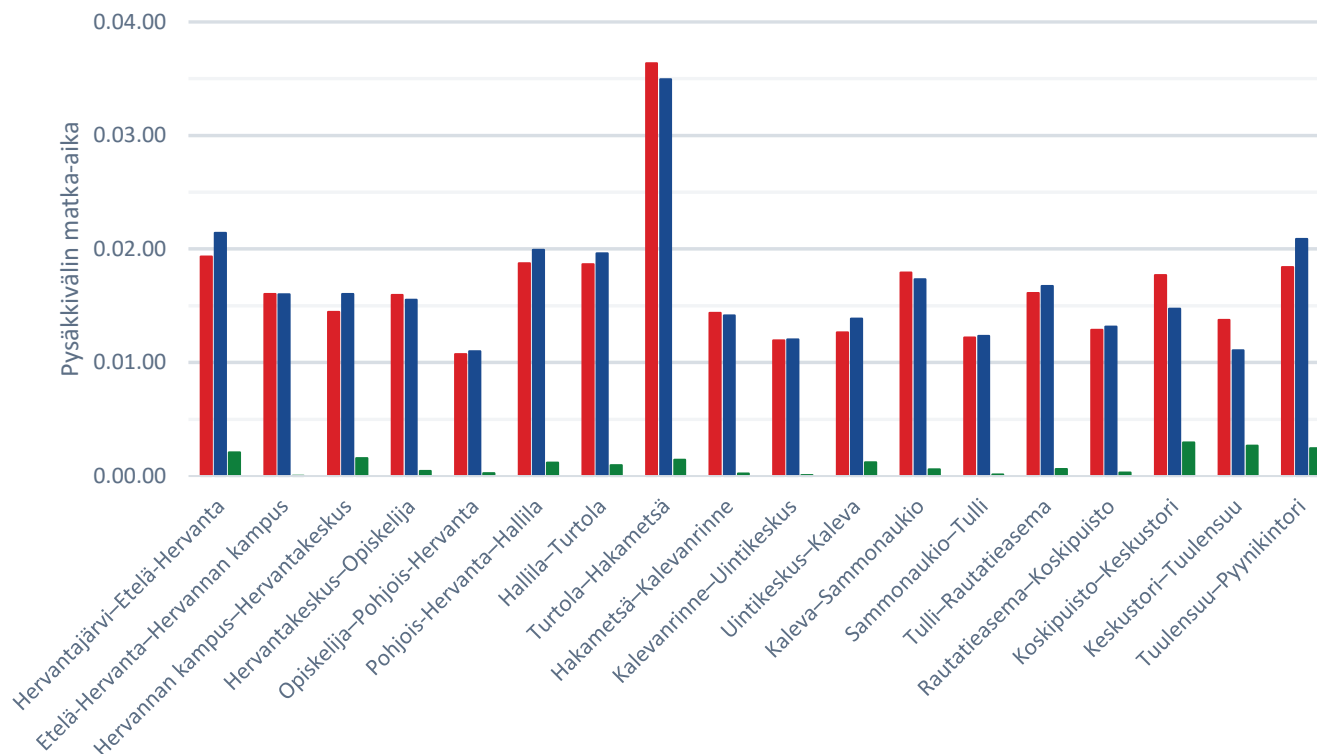
Tulos

 $R^2 = 0,9$

Keskivirhe 10 s

Linja	Toteuma/ nykyarvio (mm:ss) tai (min)	Malli (mm:ss)	Erotus (s)
Tampereen linja 3	29:50	30:05	+15 s
Raide-Jokeri	60:42	60:23	-19 s
Vantaan ratikka	50 min	49:50	Pyöristykseen sisällä
Viikki-Malmi	38 min	36:53	-2 min

Tampereen Raitiotien linjan 3 pysäkkivälien matka-ajat

■ Toteuma lokakuussa 2021 arkipäivinä klo 16-17

■ Malli

■ Toteuman ja mallin erotuksen itseisarvo

Nopeustavoite

Keskinopeustavoite 25 km/h

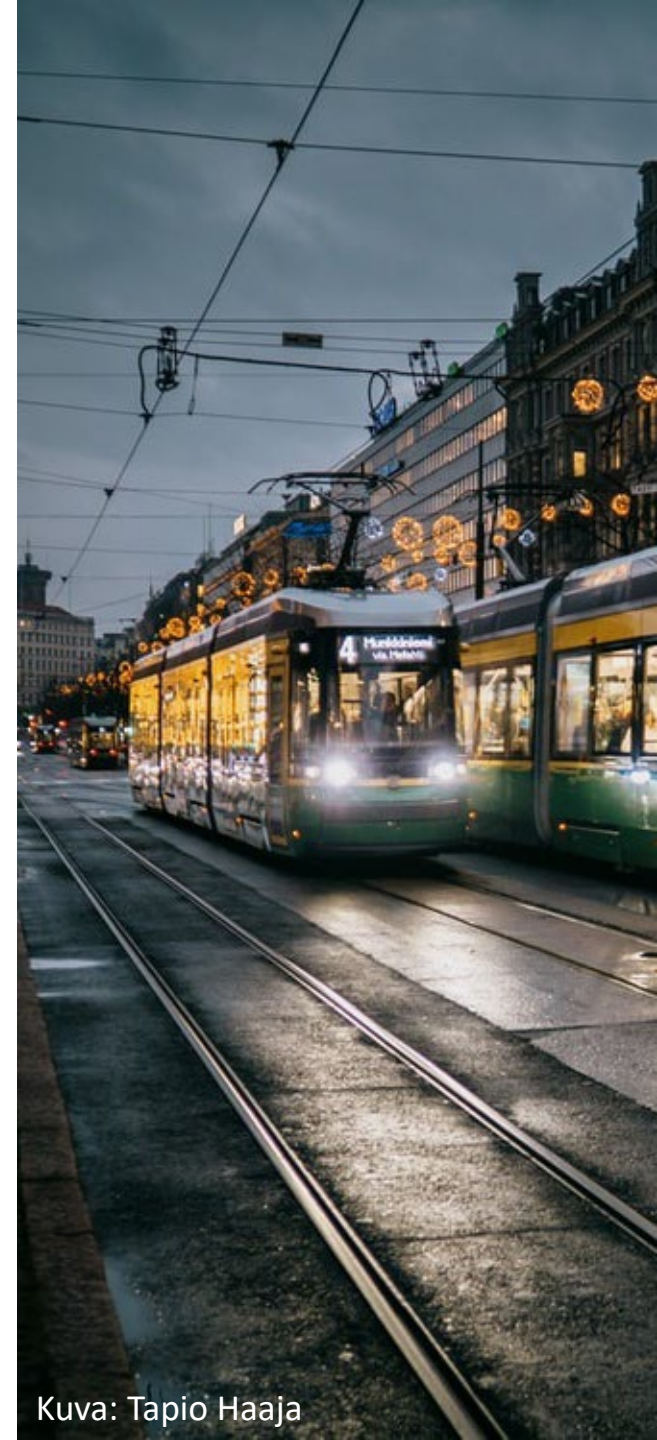
- Lähtöisin Raide-Jokerin hankkeesta
  - Tarve olla bussi-Jokeria nopeampi
- Perustunut HSL:n toiveeseen seudullisesta runkoyhteydestä
  - Jäänyt kuitenkin muiden tavoitteiden jalkoihin
- Jatkossa nopeustavoitteen käyttöä ei suositella
  - Tavoitetta tärkeämpää on realistinen arvio
  - Hankkeissa kyllä tehdään kaikki nopeuttamiseksi
  - Parempi vertailutikku on kannattavuus

Kuva: WSP

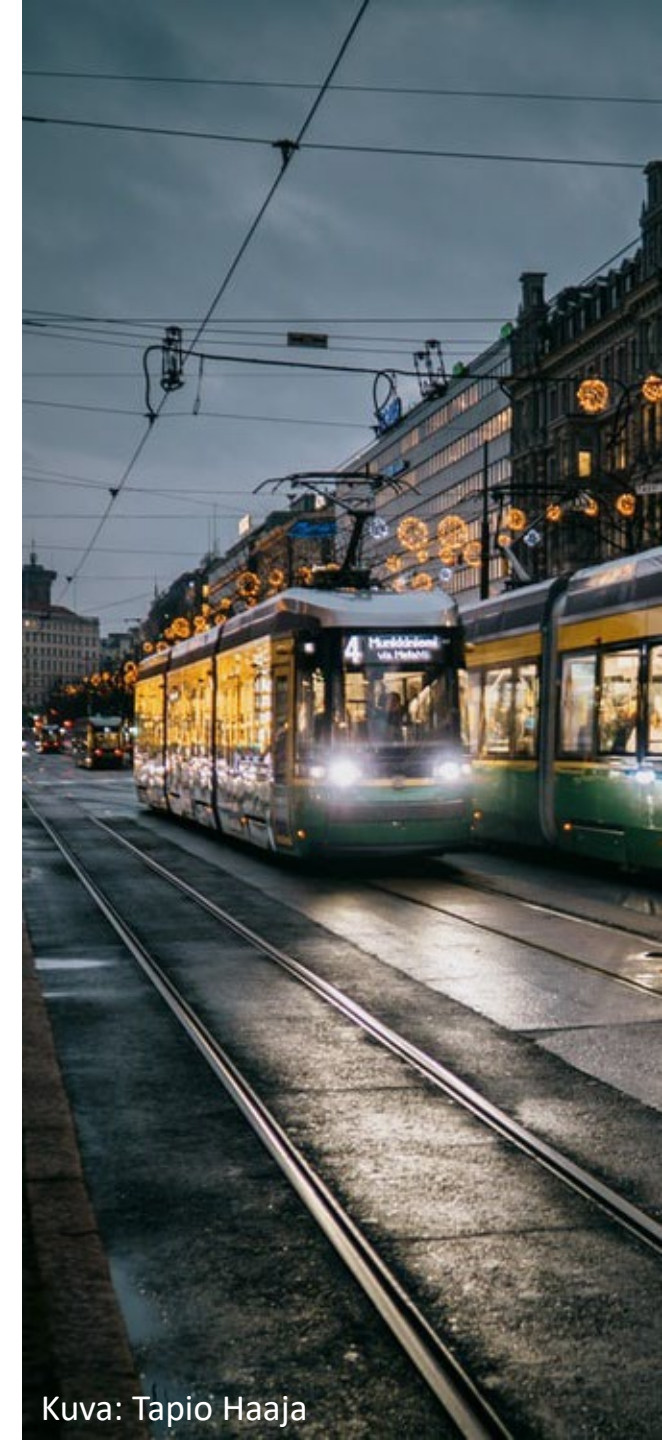

Havaintoja ja pohdintoja

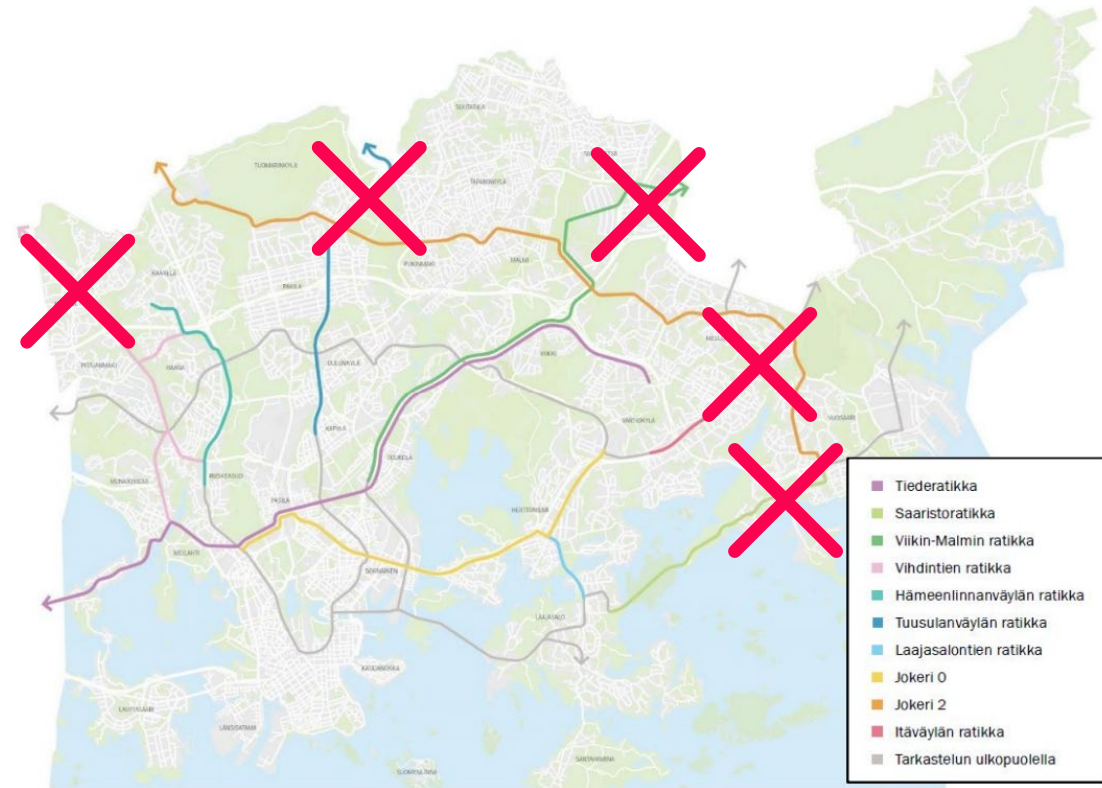
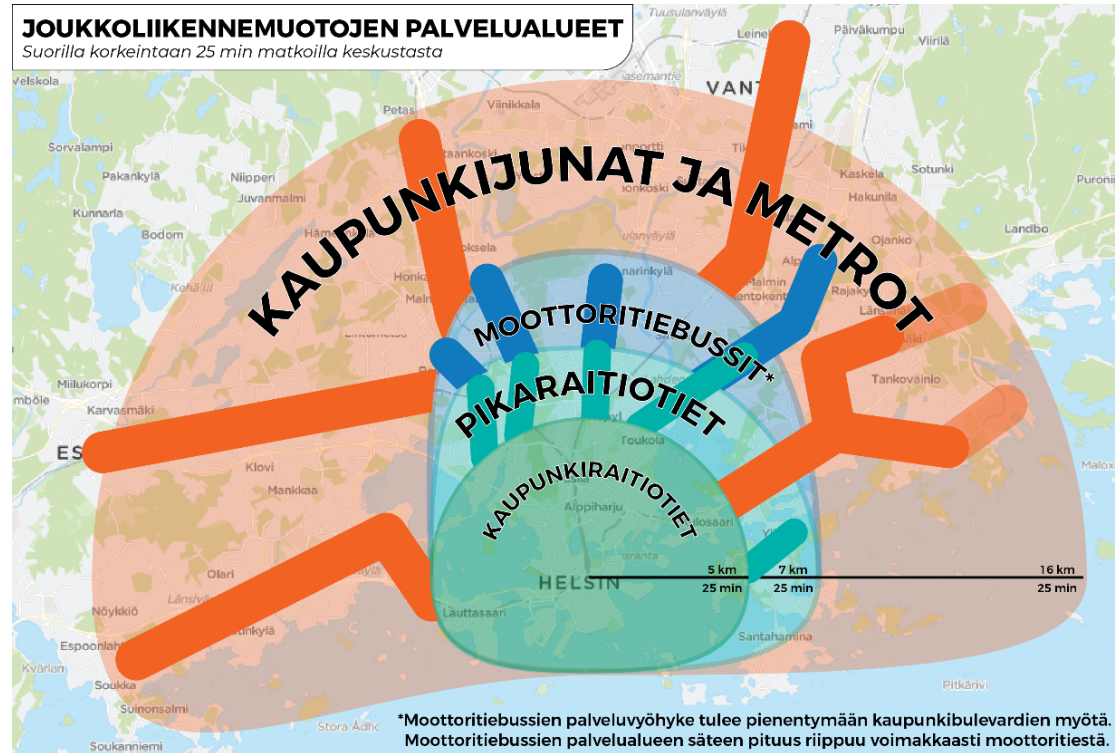
Seudullinen runkoyhteys vs. maankäytön runko

- Samaan aikaan tavoiteltu kahta eri asiaa
- Kompromissi 25 km/h ei seudullinen eikä maankäyttöllinen
- Tärkeää tunnistaa mitä tavoitellaan

Kuva: Tapio Haaja

Pikaraitioverkon toiminta-alue

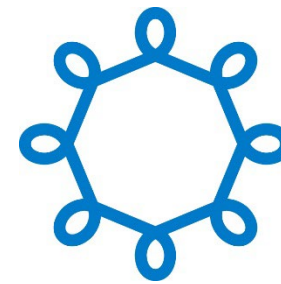

Kiitos!

henri.miettinen@wsp.com

@hegemiettinen & hegemiettinen.fi

**Aalto-yliopisto
Insinööritieteiden
korkeakoulu**